

Redegørelse nr. R 2 (8/10 2015)

Folketinget 2015-16

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 8/10 15 om det nordiske samarbejde 2014-2015.

(Redegørelse nr. R 2).

Ministeren for nordisk samarbejde (Peter Christensen):

INDLEDNING

Denne redegørelse gør status for det nordiske samarbejde i det forgange år på udvalgte samarbejdsområder, der finansieres af Nordisk Ministerråds budget.

Redegørelsen er fokuseret på temaer i redegørelsens afsnit II efter ønske fra Nordisk Råds danske delegation, og i afsnit III lægges der op til en drøftelse af perspektiverne for det nordiske samarbejde i den kommende tid.

Det danske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2015 er godt i gang, og der er i tilknytning til redegørelsen udarbejdet en status for aktiviteterne fra januar 2015 til og september 2015. Gennemgangen viser, at formandskabet er i god fremdrift, og der venter flere tiltag i den resterende periode af formandsskabet.

I. REGERINGENS PRIORITETER OG RESULTATER

Det fremgår af regeringsgrundlaget »Sammen for fremtiden«, at det nordiske samarbejde har et stort potentiale, som skal udnyttes. Det arbejder regeringen aktivt for bl.a. i forhold til det eksisterende formelle nordiske samarbejde, der omfatter 11 ministerrådsområder.

Et uddrag af udvalgte nordiske resultater i Nordisk Ministerråd viser, at der er opnået meget i 2014-15, ikke mindst under det danske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2015:

På *miljøområdet* er de nordiske lande gået foran og har understreget vigtigheden af en bæredygtig udvikling på mode- og tekstilområdet med vedtagelse af den nordiske tekstilhandlingsplan: »Norden – Velklædt i et rent miljø«. I handlingsplanen er det ambitionen, at rammebetingelserne for bæredygtig design, produktion og forbrug af tekstiler udvikles frem mod 2020, og målet er, at den nordiske mode- og tekstilbranche skal være kendt som verdens mest bæredygtige. Planen blev vedtaget af de nordiske miljøministre i april 2015 og er et af »flagskibsprojekterne« under det danske formandskab. På mødet i april vedtog miljøministrene endvidere en fælles nordisk ministererklæring. Erklæringen støttede et nordisk-baltisk forslag om sikring og genetablering af moser på grund af deres vigtige rolle i klimaregulering. Med erklæringen opnåede Norden politisk opmærksomhed om mosers vigtighed for regulering af klimaet.

På *erhvervsområdet* iværksatte de nordiske erhvervsministre i 2014 samarbejdsprogrammet for erhvervs- og innovationspolitikken, der er gældende frem til 2017. Samarbejdsprogrammet indeholder fem flagskibsprojekter, der skal imødekomme erhvervspolitiske udfordringer med hensyn til iværksætter og finansiering; grøn vækst; nye velfærdsløsninger samt kultur og kreativitet. Fyrtårnsprojektet Nordic Built Cities blev lanceret i april 2015 på en konference i DR Koncerthuset. Projektet sigter mod at skabe smarte, attraktive og bæredygtige byrum i Norden, som efterfølgende kan eksporteres til udlandet. Målsætningerne med projektet er således at fremme dialogen om og udviklingen af innovative koncepter for attraktive, smarte og bæredygtige byrum i Norden samt at promovere disse koncepter i og især uden for Norden til gavn for nordiske virksomheders vækst og beskæftigelse.

Det nordiske *ligestillingsamarbejde* gennemføres inden for rammerne af det overordnede samarbejdsprogram. I januar 2015 lancerede det danske formandskab det nye samarbejdsprogram for ligestillingssektoren for perioden 2015–2018. Programmet fastholder elementer fra de tidligere år og understikker samtidig retningslinjerne for det fremtidige samarbejde, især inden for de to prioriterede temaer i samarbejdsprogrammet »Velfærd og innovation« og »Det offentlige rum«. Under temaet »Velfærd og innovation« har formandskabet bl.a. sat fokus på, hvordan man kan arbejde med det kønsopdelte uddannelsesvalg med henblik på et mindre kønsopdelt og mere fleksibelt arbejdsmarked, som samtidig kan bidrage til vækst. Endvidere har formandsskabet sat fokus på affolkning af Nordens udkantsskaber. Dette er gjort ved et seminar i Grønland om køn, uddannelse og befolkningsstrømme. På seminaret blev resultaterne af en forundersøgelse fremlagt, ligesom problemstillinger relateret hertil blev drøftet. Som opfølgning på seminaret udgives en publikation, der skitserer problemerne og indeholder anbefalinger til fokusområder, der kan arbejdes videre med.

De nordiske lande er alle en del af det *arktiske samarbejde* og medlemmer af Arktisk Råd. De nordiske landes respektive strategier for Arktis har mange overlap, hvorfor der er gode muligheder for samarbejde. Arktis er en af prioriteterne under det danske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2015. Der arbejdes bl.a. for at styrke det fælles nordisk-arktiske samarbejde om klimaudfordringerne i Arktis. Det gælder særligt i forhold til at styrke sejladsikkerheden samt fastholde høje miljø- og sikkerhedskrav. Der er desuden sat fokus på at beskytte havenes biodiversitet. Der er blandt de nordiske lande enighed om, at Arktisk Råd, hvor de tre øvrige arktiske stater (Canada, Rusland og USA) også deltager, er det primære forum for arktiske spørgsmål. Det nordiske samarbejde ses derfor som et supplement til arbejdet i Arktisk Råd. I oktober 2014 blev det besluttet at videreføre Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram for perioden 2015-17. Programmet har et samlet budget for 2015 på 8,5 millioner kroner. Det overordnede formål i samarbejdsprogrammet er »bæredygtig udvikling« med fire prioriterede temaer og fokusområder: Befolkningen, bæredygtig erhvervsudvikling, miljø, natur og klima samt uddannelse og kompetenceudvikling. Derudover

har Nordisk Ministerråd i 2014 lanceret et omfangsrigt ark-tisk forskningsinitiativ under forskningsprogrammet Nord-Forsk, der er Nordens organ med ansvar for samarbejdet om forskning og forskeruddannelser, og som fremadrettet vil samle en række forskellige forskningsaktiviteter med fokus på Arktis i ét program med henblik på at opnå nordisk mer-værdi og synergieffekter.

De nordiske ministre med ansvar for *regional udvikling* og planlægning har godkendt et samarbejdsprogram for 2013-2016 med overskriften »Nordiske regioner viser vejen: En regional bæredygtig udvikling af velfærd, bæredygtig arktisk og grøn vækst«. Den Nordiske Embedsmandskomiteé for Re-gionalpolitik nedsatte i 2013 fire arbejdsgrupper, der har arbejdet med de strategiske prioriteringer i samarbejdspro-grammet: (1) Regionalt bæredygtig velfærdsudvikling, der skal udvikle innovative løsninger for lokal og regional vel-færdsudvikling; (2) Bæredygtig regional udvikling i Arktis, som skal udvikle fremtidsbilleder herfor; (3) Grøn innovation og entreprenørskab, der skal fremme grøn innovation og en-treprenørskab i alle regioner; og (4) Bæredygtige byregioner, der vil udvikle gode modeller herfor.

De nordiske *finansministre* har under det danske formand-skab i 2015 haft særligt fokus på de nordiske velfærdssam-funds udfordringer og potentialer mht. at sikre vækst og vel-stand også på længere sigt. Det er positivt, at det fælles nordi-ske projekt for bekæmpelse af international skatteunddragel-se er blevet afsluttet succesfuldt i 2014 med indgåelse af in-formationsudvekslingsaftaler med de sidste udestående lan-de.

Hvad angår *budgettet* er der på dansk foranledning sket en effektivisering og fokusering af Nordisk Ministerråds med 5 pct. i 2014 og 2 pct. i 2015, og de nordiske lande har beslut-tet, at der skal ske en yderligere konsolidering på 1 pct. i 2016. Der er med den nordiske aftale fundet en løsning, hvor landene udviser økonomisk ansvarlighed og samtidig fort-sætter en vigtig diskussion om bedre prioritering af Minister-rådets mange forskellige aktiviteter. Regeringen vil derfor fortsat arbejde for en yderligere prioritering af det nordiske budget på de områder, som skaber mest fællesnordisk mer-værdi.

Ministerrådet har på flere områder allerede draget de før-ste nyttige erfaringer med det prioriterede budget. Eksempel-vis gennemførtes på *uddannelses- og forskningsområdet* i 2014 en reduktion på 3,8 pct. som led i den generelle budgetkon-solidering. Udmøntningen skete i form af en reduktion på ca. 20 pct. på de fem samarbejdsorganer Nordisk Vulkanolo-gisk Institut (NORDVULK), Nordisk Institut for Asiastudier (NIAS), Nordisk Institut for Søret (NIFS), Nordisk Samisk In-stitut (NSI) samt Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (Nord-ita). I de efterfølgende år er samarbejdsorganerne dog blevet holdt uden for omprioriteringer på uddannelses- og forsk-ningsområdet. Med henblik på at samle de nordiske forsk-ningsaktiviteter blev det i 2014 desuden besluttet, at Nord-Forsk får et øget ansvar for de fem samarbejdsorganer. Det er bl.a. NordForsks formål at støtte forskningsaktiviteter, der gi-ver nordisk merværdi, som f.eks. at styrke de nordiske kon-taktflader og forskningskontakter. Det blev samtidig besluttet at overføre ansvaret for Nordisk Sommeruniversitet (NSU) og Nordisk Komité for Bioetik til NordForsk fra 2014. Dette skete dels for at sikre, at NSU på bedst mulig vis opfylder dis-se formål på linje med NordForsks øvrige aktiviteter, herun-der bliver genstand for evalueringer og konkurrenceudsæt-telse; dels for at give større fleksibilitet og relevans i det nor-diske forskningsamarbejde.

II. STATUS FOR DET NORDISKE SAMARBEJDE PÅ UDVALGTE OMRÅDER

Det nordiske sundhedssamarbejde

De nordiske social- og sundhedsministre tilsluttede sig i juni 2013 et forslag fra generalsekretæren for Nordisk Ministerråd om at få foretaget en udredning af potentielle fremtidige sam-arbejdsområder for det nordiske samarbejde på sundheds-området. Den tidligere svenske sundhedsminister, Bo Kön-berg, fik i 2013 ansvaret for at udarbejde en uafhængig rap-port om, hvordan det nordiske samarbejde på sundhedsom-rådet kan udvikles og styrkes. Rapporten blev afleveret til Nordisk Ministerråd i 2014 og indeholder 14 konkrete forslag til styrket nordisk samarbejde på sundhedsområdet, som kan gennemføres over de næste 5-10 år. Forbilledet for udrednin-gen er den såkaldte Stoltenberg-rapport, som tidligere er ud-arbejdet på forsvarsområdet. Rapporten fokuserer på følgen-de områder på sundhedsområdet: Antibiotikaresistens, højt specialiseret behandling, sjældne diagnoser, registerbaseret forskning, folkesundhed, ulighed i sundhed, patienternes mobilitet, velfærdsteknologi, E-helse, psykiatri, helsebered-skab, lægemidler, tjenestemandsudveksling og nationale eks-perter i EU-kommissionen.

Rapporten indgår i Nordisk Ministerråds program »Hold-bar Nordisk Velfærd«, hvor en række projekter på social – og sundhedsområdet indgår, bl.a. fortsat højt specialiserede funktioner og kliniske multicenterstudier samt lighed i sund-hed. Programmet er i god gænge og er en af Ministerrådets største satsninger i perioden 2013-2015. Der er i programmet ligeledes lagt vægt på at fremme det nordiske samarbejde om velfærdsteknologi og kortlægge indsatser for socialt entre-prenørskab og social innovation.

Det er besluttet i ministerrådet på social-og sundhedsom-rådet at arbejde videre med 6 forslag: Højt specialiseret be-handling, sjældne diagnoser, psykiatri, sundhedsberedskab, udveksling af embedsmænd og antibiotikaresistens. Mini-sterrådet har senest vedtaget en fælles nordisk erklæring om bekæmpelse af antibiotikaresistens. Det er desuden besluttet at kortlægge erfaringer og eventuelle samarbejdsmuligheder på lægemiddelområdet i de nordiske lande samt drøfte det fremadrettede samarbejde om folkesundhed og ulighed i sundhed.

Der er nedsat arbejdsgrupper vedrørende sjældne diagno-ser og højt specialiseret behandling, mens den eksisterende gruppe om sundhedsberedskab (Svalbardgruppen) udarbej-der et nyt mandat til forslaget om sundhedsberedskab. Der nedsættes også en arbejdsgruppe på psykiatriområdet i for-bindelse med afholdelse af psykiatritopmøde i København samt en strategisk arbejdsgruppe på antibiotikaområdet, der skal arbejde inden for rammerne af den fælles nordiske er-klæring om bekæmpelse af antibiotikaresistens.

Endelig er Rådet for nordisk samarbejde om funktionshin-dringer organiseret under Ministerrådet for social- og sund-hedspolitik. En ny handlingsplan er trådt i kraft med Rådet som et rådgivende organ for hele Nordisk Ministerråd.

Reformarbejdet i Nordisk Ministerråd

Samarbejdsministrene vedtog i juni 2014 en ambitiøs reform-pakke for det nordiske regeringssamarbejde, som lægger grundlaget for en omfattende fornyelse af det nordiske rege-ringssamarbejde. Der er fire overordnede mål med reformen: 1. Forstærket samarbejde i Nordisk Ministerråd på minister-niveau samt et bedre nordisk budget.

2. Et effektivt sekretariat som initierer og følger op på politiske beslutninger.
3. Mere målrettet brug af nordiske projekter
4. Mere tydelig ejerstyring af de nordiske institutioner.

Vedtagelsen af reformpakken skete på baggrund af rapporten »Nyt Norden«, som udgjorde generalsekretærens afrapportering på det moderniseringsopdrag, som generalsekretæren fik i april 2013. Rapporten indeholdt i alt 39 konkrete anbefalinger, som kan henføres til de fire ovenstående overordnede mål. Der er tale om et omfattende reformarbejde, der vil sætte varigt præg på det nordiske samarbejde. Samlet set vil moderniseringsreformen medføre kulturændringer i det nordiske samarbejde; dette gælder i sektorerne, institutionerne og sekretariatet.

Overordnet set skrider implementeringsarbejdet frem som planlagt. Implementeringen af de dele af reformpakken som har til formål at sikre et forstærket samarbejde på ministerniveau samt et bedre budget forløber efter planen, på trods af forskellen på de enkelte fagministerråds engagement i disse spørgsmål. Institutionsdelen af reformen er på rette spor, om end den nye styringsmodel har givet anledning til omfattende drøftelser i nogle sektorer, hvor uenigheden særligt har fokuseret på bestyrelsens rolle og indflydelse på institutionens virke.

Blandt andre tiltag, som regeringen støtter, er anbefalingen om, at der indføres en kortere frist for besvarelse af rekommandationer og fremstillinger fra Nordisk Råd, og i dialog med Nordisk Råd er der således aftalt en ny og bedre proces for behandlingen.

Grænsehindringer

De senere års arbejde har bidraget til en langt større opmærksomhed om grænsehindringer på den nordiske politiske dagsorden samt et intensiveret og velfungerende arbejde med at identificere grænsehindringer. Senest blev der i forbindelse med Nordisk Råds session i Oslo i oktober 2013 vedtaget en statsministererklæring i anledning af den nye strategi og handlingsplan for fjernelse af grænsehindringer i Norden 2014-17. Af erklæringen fremgår det, at Norden skal være foregangsregion for et grænseløst samarbejde for at skabe arbejdspladser og vækst. Det blev også vedtaget, at der skal nedsættes et Grænsehindringsråd, der skal lede grænsehindringsarbejdet i samarbejde med Nordisk Ministerråds generalsekretær. Dette blev oprettet sidste år. Dansk repræsentant er tidligere skatteminister Ole Stavad.

Det danske arbejde tager bl.a. udgangspunkt i aftalen fra april 2013 mellem regeringen og Folketinget om fjernelse af grænsehindringer, hvor ministeren for nordisk samarbejde og regeringens repræsentant i rådet sammen arbejder for aftalens gennemførelse. Aftalen om fjernelse af grænsehindringer betyder, at Danmark er blevet en rollemodel i Norden, når det gælder håndtering af grænsehindringer. Det har regeringen ønsket at udbygge yderligere under formandskabet, bl.a. ved at fjernelsen af grænsehindringer sættes på dagsordenen for alle formelle ministerrådsmøder i 2015. Et andet tiltag under formandskabet var en nordisk konference, »Vækst i Norden – en foregangsregion i EU«, på Børsen den 30. april 2015. Tanken er, at man ved at inddrage virksomheder og fagbevægelse i arbejdet mod de nordiske grænsehindringer kan få skabt en ny dynamik og angribe disse »væksthindringer« på en ny måde. På konferencen fremlagde arbejdsmarkedets parter en nordisk konsolideret liste over 15 grænsehindringer, der fremover bør prioriteres i det nordiske samarbejde. Statsministeren anmodede efterfølgende formændene

for de relevante fagministerråd om at sætte de prioriterede grænsehindringer på dagsordenen i forbindelse med deres møder i Nordisk Ministerråd.

Der er i tilknytning til redegørelsen om det nordiske samarbejde udarbejdet en status for gennemførelsen af aftalen om fjernelse af grænsehindringer. Gennemgangen viser, at det går fremad mht. løsningen af en række grænsehindringer. Der er ikke tale om, at problemerne er løst ved fremlæggelsen af redegørelsen, men der er iværksat en proces, hvor flere aktører nu arbejder målrettet med de enkelte grænsehindringer.

På social- og beskæftigelsesområdet har der været fokus på at fjerne og forebygge grænsehindringer inden for Norden. Flere hindringer betragtes som løst ved ændringer i regler og et øget informationsniveau. Ministerrådet for social- og sundhedspolitik har endvidere iværksat en revision af den Nordiske konvention for social bistand og sociale ydelser med henblik på herigennem at kunne løse yderligere hindringer.

Kultursamarbejdet mellem de nordiske lande, herunder børnelitteraturløftet, fremme af og samarbejder om nordisk kultur i verden
De nordiske kulturministre har løbende fokus på at implementere Nordisk Ministerråds strategi for det nordiske kultursamarbejde for 2013-2020 og fremme de fem temaer under strategien: Det bæredygtige Norden, det kreative Norden, det interkulturelle Norden, det unge Norden og det digitale Norden. For løbende at frigøre midler til nye strategiske satsninger på kulturområdet, vedtog ministrene med reformen af det nordiske kultursamarbejde i 2005, at projektstøtte kun gives for en begrænset periode, hvorefter de støttede projekter gerne skal kunne leve videre på egen hånd. Således udfaser Nordisk Ministerråd for kultur i 2015 støtten til det nordiske computerspilsprogram, som siden 2006 har støttet bl.a. Nordic Game Institute og en lang række aktiviteter. Dette frigiver i 2016 knap 4,2 mio. kr. til strategiske satsninger på kulturområdet fremover.

På initiativ af de nordiske kulturministre besluttede Nordisk Råd i oktober 2012 at etablere en pris for nordisk børne- og ungdomslitteratur. Prisen skulle øge anerkendelsen af og respekten for børne- og ungdomslitteraturen som et særligt kulturelt og kunstnerisk område. Ministerrådet for Kultur har ud over at afsætte midler til prisen desuden besluttet, at der årligt afsættes 1,3 mio. kr. til Løft for Nordisk Børne- og ungdomslitteratur. Dertil kommer en engangsbevilling på i alt 1,8 mio. kr., som er fordelt på 600.000 kr. i hvert af årene 2013, 2014 og 2015. I 2014 var nogle af de støttede aktiviteter: Børne- og ungdomsseminariet for forfattere og illustratører, på Biskops Arnö, Forfatterskolen for unge på Biskops Arnö, Nordiske forfatterbesøg, Nordiske Ungdomsbogbloggere (NUBB) og et netværksseminar under netværket Nordlitt.

En stor del af det nordiske kultursamarbejde handler om at skabe samarbejde og synergier mellem relevante nordiske aktører på kulturområdet. Den nordiske danseplatform ICE-HOT opstod på den baggrund i 2010 og modtager støtte fra Ministerrådet for Kultur i 2012-2016. Platformen har som målsætning at præsentere og profilere nordisk dans i Norden og internationalt, samt at øge det nordiske samarbejde på danseområdet og udvikle strukturer for internationalt samarbejde på danseområdet. Som en del af dette arbejde arrangerer ICE-HOT en nordisk dansebiennale. ICE HOT består af Dance Info Finland, Dansens Hus i Norge, Dansehallerne i Danmark, Dansens hus i Sverige og Performing Arts Iceland. I 2015 er projektet støttet med 900.000 kr.

Et andet samarbejdsprojekt NOMEX er et nordisk musik-samarbejde som har eksisteret siden 2012, og som er ejet af de nordiske musikeksportorganisationer i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige. Formålet med samarbejdet er at fremme nordisk musik i Norden og internationalt og styrke det nordiske musiksamarbejde. Samarbejdet er blevet evalueret i 2014, og evalueringen viser, at NOMEX har været effektivt i forhold til at udvikle samarbejdet mellem de nordiske musikeksportorganisationer og gør fremskridt i forhold til at udvikle markedet for nordisk musik. NOMEX blev i 2014 og 2015 støttet af Ministerråd for Kultur med hhv. 2 mio. kr. og 1,5 mio. kr.

III. PERSPEKTIVER FOR DET NORDISKE SAMARBEJDE

Det danske formandskab for Nordisk Ministerråd er nu lidt over halvvejs. Der har været tale om en stor national opgave, hvor Danmark har haft ekstra god mulighed for at sætte sit fingeraftryk på det nordiske samarbejde. Som det også fremgår af den til denne redegørelse tilknyttede resultatoversigt over det danske formandskab, udestår stadig en række vigtige projekter i den resterende del af 2015. Et uddrag af planlagte aktiviteter viser således, at Danmark også efter 2015 fortsat vil søge at påvirke den nordiske dagsorden:

På *miljøområdet* bakkes ambitionerne i den nordiske tekstil-handlingsplan op af syv konkrete initiativer, der skal ses som et første skridt på vejen, og som udmøntes over de næste 3 år. Initiativerne omfatter et Bæredygtigt Nordisk Mode- og Tekstilakademi, styrket nordisk indflydelse i EU ift. kemikaliegulering, frivillige brancheaftaler om bæredygtig tekstilproduktion, nordisk vejledning og samarbejde om grønne indkøb, fremme af udbuddet af miljømærkede produkter, fokus på markedsmæssige barrierer og drivkræfter samt dialog med aktørerne om fremdrift. For at styrke miljøsektorens opfølgning på FN's bæredygtighedsmål har de nordiske miljøministre besluttet, at der på ministerrådsmødet til oktober skal ses på muligheden for fælles nordiske implementeringstiltag.

På *kulturområdet* har det nordiske samarbejde som strategisk målsætning at prioritere børne- og ungekultur med henblik på at styrke børns og unges deltagelse i kulturlivet såvel som samfundslivet generelt. På kulturområdet har det danske formandskab prioriteret både unges deltagelse i kunst og kultur og nordisk vidensopsamling og erfaringsudveksling. På kulturområdet er der derfor i den resterende del af det danske formandskab for Nordisk Ministerråd bl.a. planlagt følgende aktiviteter: En nordisk konference om børnekulturelle strategier samt en nordisk konference om musik- og kulturskoler. Som et af de danske flagskibsprojekter under formandskabet og som led i opfølgningen på Nordisk Minister-råds internationale profileringsstrategi er en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for kulturmyndigheder og kunst- og kulturaktører fra Norden samt Nordisk Minister-råds sekretariat desuden i gang med at udvikle et forslag til et koncept for fællesnordiske kultursatsninger. Arbejdsgruppen skal endvidere overveje anbefalinger om mulige destinationer for den konkrete kultursatsning i 2017 på grundlag af interessetilkendegivelser fra nordiske ambassader rundt omkring i verden. Projektet løber i 2015-17 og falder i to dele. For det første den nuværende konceptudviklingsdel, der skal føre til en model for beslutningsstruktur, organisering samt principper for fremtidige fællesnordiske kultursatsninger. For det andet en konkret del, der lægger op til at afprøve det

udviklede koncept i praksis ved at iværksætte en fælles kultursatsning i 2017.

På *ligestillingsområdet* har formandskabet åbnet for en politisk drøftelse og en bredere diskussion af fremtidige prioriteringer, udfordringer og handlemuligheder, når det kommer til temaet »Det offentlige rum«. Den politiske drøftelse fandt sted på ligestillingsministermødet i maj 2015, hvor de nordiske ligestillingsministre besluttede, at der dette efterår skal afholdes et seminar med fokus på hadefulde ytringer.

På *klimaområdet* samarbejder de nordiske lande gennem den nordiske arbejdsgruppe for globale klimaforhandlinger (NOAK). Gennem projekter, workshops m.m. arbejder NOAK for at understøtte vedtagelsen af en ambitiøs global klimaaftale med bindende mål og reduktionsbidrag fra alle parter på COP21 i Paris i december 2015. Op til COP21 har NOAK intensiveret sin videndeling og sit klimadiplomati på forhandlingssessionerne, hvor de nordiske chefforhandlere afholder bilaterale møder med en række landegrupper for at fremme vedtagelsen af en global klimaaftale. I den forbindelse er der især fokus på de progressive udviklingslande, herunder den afrikanske gruppe, de mindst udviklede lande samt de små østater. Derudover er der i 2015 igangsat flere projekter i NOAK, der er relevante for en global klimaaftale. Det gælder bl.a. et studie om nordiske erfaringer med offentlig-private partnerskaber med fokus på at mobilisere privat klimafinansiering. I forbindelse med World Efficiency Exhibition i Paris den 13.-15. oktober 2015 har de nordiske ambassader i Paris forberedt en konference med fokus på de nordiske landes erfaringer på klima- og energiområdet. Konferencen kan skabe opmærksomhed om nordiske løsninger op til COP21 og bidrage til øget eksport, og en række nordiske virksomheder forventes at deltage. Derudover forventes de nordiske ministre på det nordiske miljøministermøde den 28. oktober 2015 at vedtage en erklæring om vigtigheden en ambitiøs global klimaaftale i Paris. Endelig er der planer om en fælles nordisk pavillon på COP21, som vil være en god platform for at promotere de nordiske landes erfaringer på klima- og energiområdet.

På *beskæftigelsesområdet* tilsluttede de nordiske arbejdslivsministre sig i november 2014 et forslag fra generalsekretæren for Nordisk Ministerråd om at få foretaget en udredning, en såkaldt strategisk gennemlysning, af arbejdslivsområdet. Gennemlysningen skal resultere i 10 – 15 konkrete handlingsorienterede forslag til udvikling af det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet, herunder mulighederne for nordisk samarbejde i relation til internationale spørgsmål, som f.eks. EU, OECD, ILO m.v. Forhenværende minister og EU-kommissær Poul Nielson skal forestå udredningen. Arbejdet skal afsluttes inden udgangen af 2016.

På *energiområdet* er der under det danske formandskab bl.a. lagt vægt på øget integrering af det fællesnordiske elmarked for at styrke forsyningssikkerheden og for at forbedre samspillet med det europæiske elmarked. Der afholdes en elmarkedskonference den 10. november 2015 om disse temaer med hovedaktørerne som optakt til ministermødet. Mulighederne for anvendelse af forskellige energilagringsteknologier for at øge anvendelsen af vedvarende energi på Færøerne belyses også nøjere. Der afholdes ligeledes en konference den 10. november 2015 om kommunal og regional omstilling til bæredygtighed, samt et seminar om markedstilsyn af energirelaterede produkter (ecodesign) for at styrke den fælles gennemførelse af EU-direktiverne om energieffektivisering. Desuden gennemføres der en udredning af implikationerne af EU's nye retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse

og energi 2014-2020 for de nordiske landes støtte til vedvarende energi.

På *erhvervsområdet* afholdes der i december 2015 under fyrtårnsprojektet »Innovative Nordiske Digitale Løsninger« en konference, »Nordic Digital Forum«. Projektet fokuserer på at fjerne barrierer for et digitalt indre marked i Norden og lette de administrative byrder, som virksomheder oplever i forbindelse med indberetninger til offentlige myndigheder.

På social- og *sundhedsområdet* er det besluttet at afholde et årligt psykiatri-topmøde (afholdes i år i slutningen af 2015), mens det vedrørende embedsmandsudveksling er besluttet at gennemføre et pilotprojekt i perioden 1. september 2015 til 1. juli 2016.

Endelig vil arbejdet med at målrette Nordisk Ministerråds projektvirksomhed som en del af Nordisk Ministerråds *moderniseringsreform* fortsætte de kommende år. Arbejdet med at sikre et effektivt sekretariat, som initierer og følger op på po-

litiske beslutninger, er for alvor gået i gang primo 2015. Den fulde implementering vil fortsætte året ud og i 2016. Implementeringen forventes at være afsluttet i 2016 i overensstemmelse med implementeringsplanen for reformarbejdet. Fra det danske formandskabs side har man støttet op om generalsekretærens reformarbejde.

Regeringen lægger stor vægt på samarbejdet med Nordisk Råd og ønsker at fortsætte det tætte samarbejde med Nordisk Råds danske delegation også under den resterende del af det danske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2015.

Hermed slutter redegørelsen.
